

Î N C H E I E R E

19 februarie 2020

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Gheorghe Străisteanu, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Străisteanu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului Național de Patrulare privind constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil,

împotriva deciziei din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 19 martie 2019 Gheorghe Străisteanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului Național de Patrulare privind constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală, prezumția nevinovăției, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 §1 din Convenția Europeană.

În motivarea cererii reclamantul a indicat că la 15 octombrie 2018, aproximativ ora 14.46, deplasându-se regulamentar pe str.Calea Ieșilor, mun.Chișinău, fără careva motive a fost oprit de către agentul constator din cadrul Inspectoratului Național de Patrulare, Vadim Negru, care inventând precum că a comis o încălcare a Regulamentului Circulației Rutiere, i-a întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție și l-a sancționat cu amendă în mărime de 750 de lei.

A menționat că ofițerul de poliție Vadim Negru a fabricat în privința sa un dosar contravențional (penal) și l-a sancționat vădit ilegal cu amendă în mărime de 750 de lei și 3 puncte de penalizare.

Faptul fabricării, falsificării de către ofițerul de poliție Vadim Negru a dosarului contravențional din 15 octombrie 2018, a fost constatat prin hotărîrea Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani din 28 decembrie 2018 și prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2019.

A invocat că printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă s-a stabilit că Gheorghe Străisteanu a fost atras la răspundere contravențională și sancționat vădit ilegal, contrar prevederilor Codului contravențional, prin falsificarea unui proces-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare.

A susținut că i-a fost încălcat grav dreptul fundamental prevăzut de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană, de a nu fi tras la răspundere contravențională contrar prevederilor legislației în vigoare, prezumția nevinovăției, încălcare care cade sub incidența art. 6 §1 din Convenția Europeană.

Procesul-verbal cu privire la contravenție din 15 octombrie 2018, a fost întocmit cu date eronate, false, dânsul fiind lipsit intenționat de dreptul de a fi apărat de un avocat, de a prezenta probe, cereri, plângere, declarații, ceea ce în consecință a dus la încălcarea gravă a drepturilor sale prevăzute de Constituție și Convenția Europeană.

În acest sens a notat că nu a avut parte de un proces echitabil în conformitate cu art. 6 § 1 al Convenției la întocmirea procesului-verbal menționat, fapt confirmat și prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din data de 28 decembrie 2018 și prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2019.

A susținut că a fost atras la răspundere contravențională (penală) ilegal, a fost puternic frustrat, a avut emoții negative, a suportat cheltuieli în legătură cu contestarea acțiunilor ilegale ale agentului constatator Vadim Negru și participarea în ședințele de judecată.

La fel, a indicat că instanța de judecată urmează să determine că prin atragerea la răspundere contravențională ilegală, i-a fost încălcat dreptul prevăzut de art. 53 din Constituție, iar suferințele psihice provocate trebuie compensate prin acordarea unor despăgubiri.

În perioada examinării cauzei, a fost obligat să se prezinte la ședințele de judecată pentru examinarea cauzei contravenționale, să scrie explicații, să depună mărturii, declarații, să demonstreze nevinovăția sa. Aceste împrejurări denotă clar că în urma pornirii procesului contravențional, prin acțiunile ilegale ale agentului constatator, i-a fost încălcat dreptul de nu fi învinuit ilegal, în lipsa unei fapte contravenționale.

A menționat că prejudiciul moral și material este în directă legătură cu acțiunea ilegală a Inspectoratului Național de Patrulare. Este în afara oricărui dubii că angajații Inspectoratului Național de Patrulare au acționat vădit ilegal, ignorând intenționat prevederile legislației în vigoare.

A accentuat că prin falsificarea în privința sa a procesului-verbal cu privire la contravenție din 15 octombrie 2018 și atragerea la răspundere contravențională (penală) contrar legislației în vigoare, vădit ilegal, pentru o faptă pe care nu a comis-o, i-au fost provocate daune morale și materiale irecuperabile, care dă temei pentru răspunderea delictuală.

A invocat că în calitate de reclamant, estimează mărimea prejudiciului moral în sumă de 5500 de lei care este cu mult mai mică decât mărimea sumelor oferite de Curtea Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului în cauze similare decise împotriva Republicii Moldova.

A specificat că acest prejudiciu a fost cauzat prin sentimente de frustrare cauzate de caracterul ilegal al acțiunilor Inspectoratului Național de Patrulare comise în opinia sa vădit contrar legislației; prin suferințe continue din cauza nenumăratelor ilegalități comise în privința sa de către angajații Inspectoratului

Național de Patrulare; falsificarea mai multor dosare contravenționale (penale), urmărirea secretă ilegală, amenințări, umilire, înjosire, refuzul furnizării informației solicitate, refuzul înregistrării cererilor, plângerilor.

În opinia sa, aceste acțiuni demonstrează că angajații Inspectoratului Național de Patrulare intenționează acționa în contravie legislației în vigoare, provocându-i anxietate, suferințe psihice, stresuri, nervi, griji, afectare sufletească și spirituală, oboseală, dificultăți, demoralizare, descurajare.

A solicitat reclamantul constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală, prezumția nevinovăției, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 din Convenția Europeană, încălcare comisă prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție nr.MAI04 526509 din 15 octombrie 2018 și aplicarea unei sancțiuni vădit ilegale, prin fabricarea, falsificarea dosarului contravențional din 15 octombrie 2018, încasarea de la Inspectoratul Național de Patrulare a prejudiciului moral în mărime de 5500 de lei.

Prin hotărârea din 06 iunie 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Gheorghe Străisteanu, s-a constatat încălcarea dreptului lui Gheorghe Străisteanu de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală, precum și lezarea dreptului la prezumția nevinovăției admise prin întocmirea în privința acestuia la 15 octombrie 2018 a procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei agentului constator din cadrul Inspectoratului Național de Patrulare, cu sancționarea la amendă în mărime de 15 unități convenționale și 3 puncte de penalizare.

S-a încasat de la Inspectoratul Național de Patrulare în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu prejudiciul moral în mărime de 1000 de lei.

În rest, acțiunea înaintată de Gheorghe Străisteanu s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Inspectoratul Național de Patrulare.

S-a casat hotărârea Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 06 iunie 2019, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Străisteanu către Ministerul Justiției al R.Moldova, Inspectoratul Național de Patrulare și s-a emis o hotărâre nouă prin care s-a încetat procesul civil în partea pretenției lui Gheorghe Străisteanu privind constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală, prezumția nevinovăției din motiv că acestea nu urmează a fi examinate în procedură civilă.

S-a explicat lui Gheorghe Străisteanu că nu se admite o nouă adresare în judecată în procedură civilă a aceleiași părți cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri.

Cerințele lui Gheorghe Străisteanu privind constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 din Convenția Europeană, încălcare comisă prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție și aplicarea unei sancțiuni vădit ilegale, prin fabricarea, falsificarea dosarului contravențional din 15 octombrie 2018 și încasarea prejudiciului moral s-au respins ca neîntemeiate.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a specificat, că pretenția privind constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală, prezumția nevinovăției, nu pot fi examinate prin prisma legislației civile. Or, prezumția nevinovăției și cazurile de atragere la răspundere contravențională, sunt

prevăzute de normele corespunzătoare din Codul contravențional. Astfel, neîntemeiat prima instanță a aplicat în privința acestei pretenții art. 5 alin. (2) a Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25.02.1998. Prin urmare, în speță sunt aplicabile prevederile art. 265 lit. a) Cod de procedură civilă, de încetare a procesului în partea pretenției privind constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală, prezumția nevinovăției, din motiv că această solicitare nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

Cât privește cerințele privind constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 §1 din Convenția Europeană, încălcare comisă prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție nr.MAI04 526509 din 15 octombrie 2018 și aplicarea unei sancțiuni vădit ilegale, prin fabricarea, falsificarea dosarului contravențional din 15 octombrie 2018 și încasarea de la Inspectoratul Național de Patrulare în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu a prejudiciului moral în mărime de 5500 de lei, Colegiul a reținut că art. 3 alin. (1) lit. d) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25.02.1998 nu este aplicabil speței. Or, sancțiunea contravențională la care a fost supus intimatul nu a fost aplicată de către o instanță de judecată. Mai ales că prevederile Legii nr.1545 din 25.02.1998 reglementează expres și limitativ cazurile și condițiile răspunderii patrimoniale a statului pentru erorile comise de organele de urmărire penală, procuratură și instanțele judecătorești, iar circumstanțele cazului dedus judecătii nu pot fi încadrate în limitele acestui act normativ. Prin urmare și prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice și juridice este reparabil doar în urma supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii ilegale sau aplicării ilegale a amenzi administrative de către instanța de judecată, circumstanțe care în speță nu au fost constatate.

Mai mult, instanța de apel nu a constatat și nu a identificat existența suferințelor psihice care ar da dreptul lui Gheorghe Străisteanu la încasarea prejudiciului moral.

La 27 noiembrie 2019 Gheorghe Străisteanu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În susținerea recursului a indicat prevederile art. 432 alin. (1), (2), lit. a), c), alin. (4) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului a indicat că, constatarea instanței de apel este totalmente eronată.

A specificat că potrivit recomandărilor Curții Europene făcute în hotărârea CEDO pe cauza Ziliberg vs Moldova, caracterul general al Codului contravențional și scopul pedepsei, care este atât de a pedepsi, cât și a preveni, sunt suficiente pentru a arăta, în sensul articolului 6 al Convenției, că reclamantul a fost acuzat de o abatere penală, procedurile administrative (contravenționale) cad sub incidența caracterului penal al procedurilor și acestora li se aplică același principiu precum și la examinarea procedurilor penale. Astfel, în cazul dat se aplică prevederile art. 2007 Cod civil, răspunderea statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau instanțelor de judecată și Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale

procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25.02.1998.

Prin urmare instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

A indicat că potrivit prevederilor art. 1 al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, prezenta lege constituie actul legislativ de bază, care reglementează cauzele, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

A susținut că având în vedere că răspunderea pentru prejudiciul moral are un caracter compensator, acesta urmează să se determine de către instanța de judecată, reieșind din circumstanțele concrete ale cauzei, ținându-se cont de persoana reclamantului și de măsura în care această compensație poate să-i aducă satisfacție. Astfel, instanța urmează să determine că prin tragerea la răspundere contravențională ilegală i s-a încălcat dreptul prevăzut de art. 53 din Constituție, iar suferințele psihice provocate trebuie compensate prin acordarea unor despăgubiri.

A indicat că decizia instanței de apel nu corespunde cerințelor art. 241 alin. (5) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 22 noiembrie 2019 (f.d. 134). Prin urmare, recursul declarat de Gheorghe Străisteanu la 27 noiembrie 2019 este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Cod de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

La 17 ianuarie 2020 de către Inspectoratul Național de Patrulare a Inspectoratului General de Poliție a fost depusă referință prin care s-a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Gheorghe Străisteanu, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța ierarhic inferioară și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor imputate instanțelor inferioare, o minimă argumentare a criticii în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel.

Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocat în prezenta cauză sunt similare celor indicate în procesul judecării asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat deja în modul corespunzător.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Gheorghe Străisteanu.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh